

Regional og lokal viden på spil

Først i en alder af 10-12 år kulminerer en kronhjort. Modne hjorte som denne er stadig en sjældenhed i de danske kronvildtbestande.
Foto: Max Steinar.

Tekst: Torben Schultz Jensen, HB-medlem kreds 3 og formand for hjortevildtudvalget

Den nuværende målsætning fra Vildtforvaltningsrådets organisationer er, at jægerne leverer flere ældre hjorte + otte år. De forventer ligeledes, at jægerne leverer en afstemt balance mellem han- og hundyr samt et fornuftigt niveau af markskader fra vores hjortevildtstammer. Dermed er det faktisk interessant at læse hjortevildtoversigten 2018, også set i lyset af, at man før sommerferien regionalt har haft lokal mulighed for at indgive indstilling til jagttider på dåvildt.

Det seneste jagtår er det første år, hvor der lokalt har været større variationer, der tilgodeser nye redskaber til at nå nationale mål. Nogle fravælger brunstjagten. Andre har brug for dæmringsjagt. Nogle mener, at det er en jungle at finde rundt i jagttider. Mens andre glæder sig usigeligt over en lokal mulighed for at skabe og virke. Når man ser bort fra rådyrbestanden, er hjortevildtåret 2018 alt i alt rullet lige så stille og roligt igennem med et samlet udbytte meget nær det foregående år. Bestandene stiger støt, dog på flere lokaliteter, og der-

med fordeles byrder og glæder.

Jægerforbundets hjortevildtudvalg har det kommende år givet sig selv den nødvendige opgave at udarbejde et nyt kommissorium med fokus på lokal motivation for forvaltningen og jagten på hjortevildtet. Samtidig vil udvalget gerne stille skarpt på, hvor regionale de lokale aftaler kan tillade sig at blive. Hjortevildtudvalget er inddelt i 12 grupper, der måske ved et nærmere serviceeftersyn i virkeligheden er mange lokale interesseområder med opland. Nogle hjortevildtformænd har "tællegrupper". Andre har godt fat i diverse lav og store jordbesiddere. I takt med at målet om, at hjortevildtet skal udbrede sig til nye egne, lykkes, vil der naturligt være nye og flere kræfter, der skal ind i den fælles opgave, hvor stort vildt skal forvaltes stort.

Med disse tanker tager vi delvis hul på struktur og organisering i Jægerforbundet. Men jeg vil gøre det helt klart: Der skal ikke være tvivl om, at jagtforeningerne er rygraden i Jægerforbundet, og til de forestående møder og processer vil hjortevildtformænd-

ene altid have det opdrag at indtænke jagtforeningernes udpegede personer. Det samme gælder berørte jægerråd. Det kommissorium, der udarbejdes, vil også helt naturligt indeholde den tidligere opstillede strategi om, at vi i forvaltningen og dialogen om hjortevildtet skal have en intern balance mellem kommunikation, mål, dataindsamling, organisering og kompetenceudvikling. Med denne strategi har vi brug for viden. Viden kan være et stort begreb, men for nuværende har vi brug for, at den enkelte jæger husker at udfylde den detaljerede vildtindberetning hvert år. Desuden vil vi fortsat meget gerne bliver klogere på de nedlagte hjorte, der findes derude. P.t. sker det kun ved undersøgelse af indsendte tænder fra underkæben enten ved tandsnit eller tandslid. Du kan rekvirere gratis konvolutter på post@jaegerne.dk.

Med dette vil jeg på hjortevildtudvalgets vegne ønske jer alle knæk og bræk i den forestående hjortevildtsæson.
tsj@jaegerne.dk

Hjortevildtoversigten

2018

Årets hjortevildtoversigt baserer sig i stil med de seneste år på de bestandsestimater, som de regionale hjortevildtgrupper årligt afrapporterer til den nationale hjortevildtgruppe.

Tekst: Mads Flinterup **Foto:** Max Steinar og Colourbox

NATUR/VILDTFORVALTNING: Der er ikke tale om en systematiseret indsamling af bestandsdata. Datagrundlaget tilvejebringes vidt forskelligt mellem grupperne. Oversigten giver dog et solidt indtryk af udviklingen i de lokale bestande over tid.

Nordjylland

Den nordjyske hjortevildtgruppe har siden 2014 opgjort deres då- og kronvildt vha. lokale organiserede tællinger i 12 delområder. I den periode har kronvildtbestanden i forvaltningsområdet haft en årlig tilvækst på syv-otte %. Størstedelen af tilvæksten er sket omkring Tingskoven og i det nordlige Vendsyssel. I samme periode har dåvildtet vist en årlig tilvækst på 11-12 %. Igen er tilvæksten stor i det nordlige Vendsyssel.

Gruppens vurdering er, at der er plads til mere dåvildt i Sydthy, i det vestlige Vendsyssel samt på Mors, ellers er bestanden passende med for mange dyr lokalt, hvor bestanden står tættest. Gruppens vurdering er, at der lokalt er for meget kronvildt i området fra Stenbjerg til Tranum. Derudover er kronvildtbestanden passende med plads til flere dyr i Sydthy og i det vestlige Vendsyssel samt på Mors.

Gruppen glæder sig over, at det siden 2014/15 er lykkedes at ændre afskydningen af begge arter, fra at kalve var den gruppe, der blev afskudt færrest af, til at det nu er hjortene, der skydes færrest af. Således udgør dåhjorte 26 % af det samlede udbytte og kronhjorte 29 % af det samlede udbytte. Den gevirbaserede fredning for sidstnævnte har reduceret afskydningen af unge hjorte markant.

Himmerland

Gruppen i Himmerland opgør seks lokale dåvildtbestande, som alle meldes stigende i antal. Som udgangspunkt vurderes der at være plads til flere dyr i alle delbestande. Dog giver klumpet fordeling lokalt udfordringer med skader og trafikdrab.

Kronvildtet i regionen fordeler sig på fem delbestande. Den største bestand står i Rold Skovområdet. Særligt i den vestlige del opleves bestanden stadig problematisk, men det er grup-

pens oplevelse, at situationen er under kontrol. Bestanden er som udtryk for egentlig målrettet forvaltning nedadgående. De øvrige

kronvildtbestande er passende, dog med helt lokale eksempler på overskridelse af bæreevnen. Gruppen oplever fortsat pro-

Kronvildt

Område	Estimat 17	Estimat 18	Udvikling 18
Nordjylland	4.225	4.235	
Mors	10	10	→
Agger til Stenbjerg	160	158	→
Stenbjerg til Hanstholm	835	825	→
Hjardemål og Østerild	775	640	↘
Fjerritslev	680	727	→
Tranum	440	440	→
Vestlige Vendsyssel	85	93	→
Østlige Vendsyssel	10	10	→
Centrale Vendsyssel	610	612	→
Nordlige Vendsyssel	620	720	↗
Himmerland	1.420	1.390	
Vesthimmerland	190	225	↑
Sydhimmerland	240	225-250	↑
Rold Skov	900	800	↘
Østhimmerland	25	30	→
Mariager-Randers	65	100	↑
Vestjylland	4.850	4.625	
Klosterheden	600	700	↗
Feldborg	750	725	↘
Ulborg	3.500	3.200	↘
Midtjylland	4.400	4.500	
Hammel-Bjerringbro	300	250-?	?
Kompedal-Myremalm	750	400-500	↓
Gludsted, Nørlund, St. Hjøllund og Skærbæk	2450	2400-3000	↗
Hastrup, Rørbæk og Mattrup	625	450-550	↘
Odder	275	400-500	↑
Djursland	2.870	2.895	
Emmedsbo-Sostrup	350	350	→
Meilgaard	200	200	↓
Fuglsø Mose og Ramten Skov	800	800	→
Løvenholm, Fjeld og Brunmose	675	675	→
Skaføggaard, Rosenholm og Sofie Amaliegaard	300	300	→
Tirstrup og Stubbesø	450	450	→

Dåvildtbestandene er i konstant fremgang.

Område	Estimat 17	Estimat 18	Udvikling 18
Rougsø	20	20	→
Skiffard	75	100	↑
Sydjylland	6.035	5.140	
Oksbøl	1.785	1.900	↑
Vorbasse-Hovborg	1.300	1.400	↑
Sdr. Omme	1.200	1.300	↑
Birkebæk, Hølgildgaard m.fl.	550	540	↑
I øvrigt	1.200	?	
Sønderjylland	2.185	2.200	
Als	80	80	→
Bommerlund og Frøslev	400	400	→
Aabenraa til Haderslev	120	120	→
Skærbæk til Toftlund	645	650	→
Løgumkloster til Tønder	250	260	→
Omkring Gram	590	590	→
Bramming til Ribe	60	60	→
Haderslev til Kolding	40	40	→
Syd- og Vestsjælland	1.200	1.320	
Saltbæk Vig	200	200-300	↗
Åmosen / Jyderup	500	500-700	↗
Lille Åmose / Kattrup	100	100	↗
Ågaard/Gørlev	100	100	→
Holmegaard og Gissselfeld m.fl.	100	100	→
Øst for Ringsted	50	50	→
Hvalsø skovene	50	20	→
I øvrigt	100	100	→
Nordsjælland	500	650	
Halsnæs	100	100	→
Tisvilde	50	50	→
Valby Hegn	50	100	↑
Harager Hegn/Gribskov	75	75	↑
Hillerød		175	↑
Helsingør/Fredensborg		75	↑
Andre delområder	150	75	↑
Samlet forårsbestand	26.485	26.955	

blemer omkring fodring. Der er eksempler på fodring, der ikke udføres på en sådan måde, hvor den er egnet til drøvtyggers fordøjelsessystem. Ligeledes opleves flere nabokonflikter pga. fodring.

Forvaltningsområdet i Himmerland er det eneste område med en egentlig kronvildtbestand, hvor der har været februarjagt på kronkalve i 2018. Gruppen er ikke bekendt med, at der er nedlagt kalve i februar!

Vestjylland

Gruppen opgør i alt 10 delbestande af dåvildt. Samlet set er dåvildtbestanden i regionen steget med ca. 15% om året siden 2014. Bestandene er størst omkring Ørre og Klosterheden. Det er kun omkring Ørre, at bestandens størrelse opleves som problematisk.

Gruppen opdeler kronvildtet i tre delbestande, som navngives efter de tre gamle statsskovdistrikter, der dannede kerneområder for kronvildtet. Bestanden i og omkring Klosterheden vurderes fortsat at være i vækst. Bestanden omkring de gamle Feldborg-plantager vurderes stabiliseret, og bestanden omkring Ulborg Krondyrreservat vurderes faldende. For alle tre delbestande gælder, at gruppen vurderer, at der lokalt er for mange dyr.

Klosterhede-bestanden ser ud til at koncentrere sig sydligt i området, det samme gør sig gældende for dyrene i Feldborg-bestanden. I området syd for Sdr. Feldborg Plantage ligger blandt andet Oustrup Hede. Her er der på initiativ fra Aage V. Jensen Naturfond igangsat et samforvaltningsprojekt for at sikre en bæredygtig forvaltning af kronvildtet. Bestanden i og omkring det gamle Ulborg Statsskovdistrikt opleves ligeledes klumpet fordelt. I den sydligste del af bestandsområdet har man lokalt oplevet en markant nedgang af dyr. Omkring Hoverdal Plantage har marker tidligere været slemt plaget af skader, nu opleves kronvildt kun sporadisk. Til gengæld op-

> leves særligt i jagtsæsonen en fortsat massiv koncentration af kronvildt på og omkring Vind Hede.

Afskydningen af bestanden i Ulfborg-området har gruppen fulgt tæt siden 2007. Afskydningen toppede i 2012/13 med i alt 1.636 krondyr, i 2017/18 blev afskydningen på i alt 1.087 krondyr, hvilket man skal tilbage i forrige årti (2009/10) for at finde en tilsvarende "lille" afskydning.

Fra juni 2018 er Jægerforbundets repræsentant i den vestjyske hjortevildtgruppe Jakob Boni Jakobsen.

Midtjylland

Der opgøres i alt syv delbestande af dåvildt i det midtjyske forvaltningsområde. Den samlede bestand opgøres til 1.000-1.300 dyr, og den samlede afskydning til 150-230. Da gruppen kun vurderer bestandene omkring Bjerringbro samt omkring Silkeborg som værende stigende (endda kun svagt), virker det, som om bestandene har en relativt begrænset tilvækst. Om dette afspejler de faktiske forhold er svært at afgøre på det foreliggende grundlag.

Der opgøres fem delbestande af kronvildt. Den største bestand opgøres i det bælte, som går fra Søby Brunkulsløjre i vest til Ry Nørskov i øst. Denne bestand indbefatter også de statsejede plantager Nørlund og Gludsted. Totalt opgøres bestanden til mellem 2.400 og 3.000 dyr med en afskydning på mellem 900-1.100 dyr. Det til trods vurderes bestanden fortsat at være svagt stigende. Opgørelsen i Hammel-Bjerringbro-området er voldsomt usikker pga. lokal modvilje mod at indberette til hjortevildtgruppen. Kronvildtbestanden omkring Odder opgøres nu til 400-500 dyr, og den årlige afskydning kun til mellem 20 og 30 dyr. Gruppen angiver selv, at så stor en bestand med så lille en afskydning er en forvaltningsmæssig uholdbar situation.

Den midtjyske hjortevildtgruppe har to "forsøg" med i jagttidsrammen for kronvildt. Således har gruppen en gevirbaseret fredning, der gør, at hjorte skal have mindst fem sprosser på én stang for at være jagtbare. Derudover har gruppen fået skydetid én time før solopgang i hele jagttiden for kalve og hinder. Gruppen udtrykker stor tilfredshed med begge løsninger.

Djursland

På Djursland færdes kron- og dåvildt i de samme områder. Begge arter opgøres i ni delbestande. Dåvildtet er klart mest talstærkt på Nord- og Midtdjursland. Derudover opleves der sporadiske forekomster rundt på Djursland. Generelt er bestandene af dåvildt stigende, hvilket gruppen blandt andet tilskriver en skæv kønsfordeling med overvægt af hundyr. Gruppen ønsker ikke en stigning i dåvildtbestanden på bekostning af kron- og råvildtet.

Kronvildtet er koncentreret omkring Fuglsø Mose og Løvenholm- og Fjeld-skovene. Langt de fleste områder har en bestandsstørrelse, som er passende, dog med flere lokale eksempler på, at

Dåvildt

Område	Estimat 17	Estimat 18	Udvikling 18
Nordjylland	3.530	3.462	
Agger til Stenbjerg	175	189	→
Stenbjerg til Hanstholm	215	165	→
Hjardemål og Østerild	730	660	↘
Fjerritslev	525	495	↘
Tranum	250	260	→
Vestlige Vendsyssel	225	216	→
Østlige Vendsyssel	450	450	→
Centrale Vendsyssel	420	420	→
Nordlige Vendsyssel	455	525	↗
Læsø	80	80	→
Mors	3	2	→
Himmerland	740	795	
Trend	120	125	↗
Livø	85	85	↗
Østhimmerland	35	35	↗
Hobro til Hadsund	115	115	↗
Mariager-Randers	100	100	↗
Himmerlandske Heder	85	110	↗
Sydvesthimmerland	200	225	↗
Vestjylland	3.075	3.235	
Klosterheden	650	700	↑
Idom	300	325	↑
Sørvad	150	125	↑
Vinderup-Mogenstrup	450	450	↑
Ørre	625	700	↑
Stauning	300	325	↑
Nord-Østsalling	175	175	→
Nordfjends	100	110	→
Vestsalling	225	225	→
Skive-Rønbjerg	100	100	→
Midtjylland	1.080	1.200	
Nordfor Bjerringbro	85	50-100	→
Kompedal	110	100-120	→
Silkeborg	350	350-450	↗
Samsø	250	200-300	→
Juelsminde	200	200	→
Sydfor Ikast	85	75-100	→
Nr. Snede		60-100	→
Djursland	1.320	1.330	
Emmedsbo-Sostrup	300	300	→
Meilgaard	225	225	→
Fuglsø Mose og Ramten Skov	125	125	↑
Løvenholm, Fjeld og Brunmose	225	240	↑
Skaføgaard, Rosenholm og Sofie Amaliegaard	300	300	→
Tirstrup og Stubbesø	120	120	↑
Øvrige Djursland	25	20	→
Sydjylland	755	820	
Oksbøl	175	190	↑
Vorbasse-Hovborg	140	152	↑
Grindsted	90	98	↑
Ansager	55	60	↑
Tarm	220	239	↑
Trekantsområder	75	81	↑
Sønderjylland	1.740	1.855	
Als	500	525	→

bestanden er for tæt. Generelt har områderne med de største koncentrationer været voldsomt ramt af markskader. Det ligger blandt andet til grund for, at gruppen ønskede et forsøg inden for jagttidsbekendtgørelsen. I september var der skydetid én time før solopgang og én time efter solnedgang på kalve og spidshjort, i december og januar en halv time før solopgang og en halv time efter solnedgang på kalv, hind og spidshjort. Det er gruppens indtryk, at mulighederne er taget vel imod. Endvidere har gruppen noteret sig, at antallet af ansøgninger om reguleringstilladelser i september er faldet markant.

Sydjylland

Den sydjyske hjortevildtgruppe melder om stigende bestande af dåvildt i seks opgjorte delområder. Gruppen vurderer, at der er plads til flere dyr, om end der lokalt meldes om skader på jordbruget forårsaget af dåvildt. Der er i området mistanke om ulovlig udsætning, idet der nedlægges dåvildt med huller i ørerne, hvor det vurderes, at der har siddet øremærker. Gruppen kender ikke til uetisk adfærd i forhold til dåvildtet.

Anderledes ser det ud med kronvildtet. Her har gruppen oplevet uforholdsvis stor afskydning af hjorte i forhold til arealets berettigelse. Eksempler hvor nabojægere ved jagt i kerneområder sidder og venter udelukkende på at nedlægge hjorte. Sidst, men ikke mindst, er der fortsat arealer, hvor der holdes drivjagt i september. Sidstnævnte >

Område	Estimat 17	Estimat 18	Udvikling 18
Bommerlund og Frøslev	400	420	→
Aabenraa til Haderslev	175	190	→
Haderslev til Kolding	385	400	↑
Omkring Gram	90	96	↑
Bramming til Ribe	100	120	↑
Løgumkloster til Tønder	30	35	↑
Skærbæk til Toftlund	60	70	↑
Fyn	8.310	12.415	
Assens	525	800	↑
Kerteminde inkl. Romsø	470	625	↑
Langeland	2.700	2.700	→
Middelfart inkl. Wedellsborg	580	1500	↑
Nordfyn inkl. Æbelø	650	1200	↑
Nyborg	225	800	↑
Odense	100	120	↑
Svendborg	720	800	↑
Sydvestfyn	1.200	1.500	↑
Midtfyn inkl. Ravnholt	800	2000	↑
Tåsinge	220	220	↑
Ærø	120	150	↑
Syd- og Vestsjælland	5.450	4.750	
Sorø og Bavelse-Næsbyholm	2000	1000-1100	↑
Gissselfeld og Holmegaard m.fl.	2000	1500	↑
Jyderupskovene	400	300	↑
St. Svendstrup, Humleore og Hvalsøskovene	300	100-200	↑
Bognæs og Boserup skov	300	100-200	↑
Vallø og Gl. Køgegaard	300	400-600	↑
Lekkende	150	400-500	↑
Kalundborg		400	↑
Åmosen		300	↑
Nordsjælland	1.720	1.770	
Gribskov inkl. St. Dyrehave	1.500	1.500	→
Valby Hegn	40	40	→
Tisvilde Hegn	30	30	→
Hillerød		100	→
Helsingør/Fredensborg		50	→
Øvrige Nordsjælland	50	50	→
Lolland-Falster	1.750	1.815	
Corselitze	65	75-100	↑
Naturstyrelsen Storstrøm	35	30-40	↑
Frejlev-Sakskøbing	150	75-100	↓
Sydllolland	900	800-1000	→
Bursø	35	30-40	→
Vestllolland	20	15-20	→
Nordvestllolland	25	20-25	→
Christianssæde	200	200	↑
Rågå	140	100-120	↘
Enehøje	80	100-120	↗
Fejø	30	40-50	↗
Vennerslund	20	30	↗
Bøtø	30	40-50	↑
Pandebjerg	15	15-20	↑
Møn	5	3-5	→
Bornholm	225	300	
Hele øen	225	300	↑
Samlet forårsbestand	29.695	33.747	

Det er ikke længere noget særsyn, at jyske landmænd forsøger at hegne kronvildtet ude af deres afgrøder.

> handlinger er fra i år ulovlige i henhold til Bekendtgørelse om udsætning af vildt, jagtmåder og jagtredskaber, § 12. Der må således ikke længere holdes driv- og tryk jagt på kronvildt i perioden 1. september-15. oktober og igen 1.-29. februar.

Gruppen finder det vanskeligt at skaffe valide data for områdets kronvildtbestande. Gruppen oplever bestandene i alle delområder som stigende, og der opleves udfordringer med markskader i alle delbestande. Gruppen noterer sig, at der efter flere års jagtfred på Forsvarets arealer ved Oksbøl i forgangne sæson er afholdt fire jagter. Det danner grobund for bedre forvaltning af kronvildtbestandene i de statsejede arealer omkring Oksbøl. Generelt opfordrer gruppen til, at der afvikles fællesjagter på tværs af ejendomsskel for at sikre en bedre balance mellem forstyrrelse og jagtlig udtag af bestandene.

Fra juni 2018 er Jægerforbundets repræsentant i den sydjyske gruppe Ole Holm.

Sønderjylland

Den sønderjyske gruppe har en formaliseret tilgang til optælling af områdets bestande af då- og kronvildt. I otte delområder foretages der over to dage i marts en optælling. Generelt meldes dåvildtbestandene i området i fremgang, kun bestandene i det sydøstlige Sønderjylland vurderes stabiliseret. Det er ikke gruppens opfattelse, at bestandenes størrelse er kritisk, men generelt ønskes en større afskydning i alle delbestande. Gruppens vurdering af afskydningens fordeling er, at den er tilfredsstillende.

Der er konstateret brud på de etiske regler i forbindelse med jagter på NST Vadehavets arealer. På naboarealer er der afgivet uforholdsvis mange skud, uden at der har været foretaget eftersøgning med legitimeret hundefører.

Områdets bestande af kronvildt vurderes alle at være stabiliseret. Bestandene i og omkring de store statsplantager i sydøst og nordvest vurderes alle at have en passende størrelse, i de resterende delområder er der plads til flere dyr. Gruppen er tilfreds med afskydningens størrelse og sammensætning.

Fyn

Af hjortevildtoversigten fra 1997 fremgik det, at den samlede fynske dåvildtbestand var på 1.053 dyr, fem

Hos dåvildtet er andelen af ældre hjorte i de fleste lokale bestande langt fra det ønskede. Udfordringen er, som ved kronvildtet, at hjortens gevir er et attraktivt trofæ i en tidligere alder, end hjorten biologisk er på toppen.

år senere i 2002 blev bestanden opgjort til 1.129. I årets opgørelse er bestanden på 12.415! Indtil først i nulterne var dåvildt noget, der var koncentreret omkring gamle kernebestande som Wedellsborg, Ravnholt og de to øer, Romsø og Æbelø – omkring 60 % af den samlede fynske bestand stod på de fire lokaliteter. I dag findes dåvildt over hele øen. Denne bestandsmæssige eksplosion skyldes en frivillige fredning af dåvildtet på hele Fyn. Kun på Langeland har der været forvaltet med lokal jagttid i hele perioden. Den fynske gruppe har dog ønsket en lokal jagttid for Fyn fra 2018. Årsagen hertil er, at de frivillige aftaler ikke længere er virkningsfulde.

Gruppen vurderer, at kun bestanden på Langeland er tæt på bæreevnen, men generelt ønskes en større afskydning, uden at andelen af hjorte i udbyttet øges.

Der er meget lidt kronvildt i det fynske forvaltningsområde. De talrigeste bestande står på private små øer eller i dyrehaver. Der har været udslip fra hjortefarme. Der har fra lokale jægere været et ønske om juridisk fredning af disse dyr. Det ønsker den fynske hjortevildtgruppe ikke.

Syd- og Vestsjælland

Siden 2015 er kronvildtbestanden i området tilnærmelsesvist fordoblet. En bestandsforøgelse som både baserer sig på tilvækst i kerneområderne, men også på en fortsat spredning. Den antalsmæssige største bestand findes i og omkring Åmosen. En af de væsentligste årsager til bestandstilvæksten ligger i, at det jagtlig fokus på hjortene er langt større end på hinder og kalve. Der opleves udfordringerne i forhold til trafikssikkerhed og mark-

skader. Det er gruppens opfattelse, at der er et godt greb om situationen takket være de lokale laug i kerneområderne.

Årets opgørelse af dåvildtbestandene viser en mindre bestand end sidste års opgørelse. Dette skyldes opgørelsesmetoderne. Reelt er bestandene af dåvildt i området gået frem! Dåvildtet forekommer over hele forvaltningsregionen, og det fremhæver gruppen også som den væsentligste grund til, at forekomsten af etiske brud er hyppigere ved dåvildt- end kronvildtjagt. Det mest forekommende brud oplever gruppen som værende en ukritisk afskydning af hjorte. Dertil kommer, at gruppen kontaktes angående mange skydestiger og tårne, som er på kant med lovgivningen. Det er gruppens vurdering, at afskydningen af hjorte bør reduceres, og afskydningen af dåer og særligt kalve bør øges markant.

Nordsjælland

Udviklingen i den nordsjællandske kronvildtbestand går noget langsommere end bestandene vest og syd for Roskilde. Bestandene er dog i fremgang og under fortsat spredning. I de delområder, hvor gruppen har overblik over afskydningen, er det entydigt, at fokus ligger på hjorte. Gruppen understreger derfor også nødvendigheden af, at andelen af hinder og særligt kalve i udbyttet øges betragteligt over de kommende år. Gruppen har fået indført en gevirfredning, hvor en hjort ældre end spidshjort skal have mindst seks sprosser på den ene stang for at være lovlig nedlagt.

På trods af at dåvildt nu kan opleves over det meste af forvaltningsområdet, er det entydigt, at den store kon-

centration af dyr står i Gribskov. Knap 90 % af den nordsjællandske bestand står i og omkring Gribskov. Denne koncentration giver fortsat udfordringer pga. påkørsler. Gruppen vurderer, at der er plads til flere dyr i områderne uden for Gribskov. Selvom Naturstyrelsen er den mest markante lodsejer i området, så blev der i Gribskov alligevel kun nedlagt 15 % af den samlede forårsbestand.

Naturstyrelsens afskydning er klart domineret af dåer og kalve. Det til trods ønsker gruppen en reduceret afskydning af spidshjorte i den forestående sæson. Gruppen har ingen efterretninger om markskader forårsaget af dåvildt.

Lolland-Falster

Gruppens forvaltningsområde dækker over alle øerne syd for Storstrømmen. Bestanden på Lolland har længe været veletableret, hvorimod bestandene på de øvrige øer er relativt nyetablerede. Delbestandene på Lolland vurderes at være stabiliseret i antal, hvorimod bestandene på Falster alle vurderes at være stigende. Udviklingen afspejler udmærket gruppens vurdering af områdernes bæreevne. Særligt på Øst- og Sydlolland er der steder, hvor bæreevnen er overskredet, når der ses på skadesomfang. Gruppen tilkendegiver utvetydigt, at der skydes for mange hjorte, og at alle delbestandene derfor er domineret af en skæv køns- og alderssammensætning.

Fra juni 2018 er Jægerforbundets

Den nysatte kalv følger hinden i tykt og tyndt det første halvandet år. Skydes hinden væk fra kalven, kan der opstå forvaltningsmæssige udfordringer.

repræsentant i den Lolland-Falsterske gruppe Henning Juul.

Bornholm

Dåvildtbestanden på Bornholm har stadig kun en 15 dages jagttid på kalve. Alligevel melder gruppen fortsat om en relativ begrænset bestandsstigning. Årets bestand opgøres til 300. Gruppen opererer med det forvaltningsmål, at bestanden skal være på 500 dyr, førend en jagttidsudvidelse kan komme på tale. Det er gruppens vurdering, at bestanden når denne størrelse i løbet af to til tre år.

Gruppen vurderer afskydningen i forrige jagsæson til at være på 25-40 kalve. Dertil kommer enkelte voksne dyr, som nedlægges ulovligt med hagl under jagt på råvildt. Gruppens vurdering er, at der påkøres mellem tre og fem stykker dåvildt årligt.

Sæsonen 2017/18

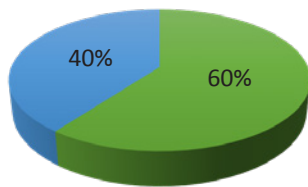
Kronvildt blev ved jagttidsbekendtgørelsen af den 28. juni 2017 opdelt i 12 lokale jagttider og dåvildtet i 20. De regionale hjortevildtgruppers afrapporteringer relaterer sig således til jagten under disse rammer. Det officielle vildtudbytte er endnu ikke opgjort i skrivende stund, men den foreløbige opgørelse viser ifølge Aarhus Universitet, Bioscience, at der i 2017/18 blev nedlagt 9.927 kron dyr og 9.199 dådyr. De tilsvarende tal fra 2016/17 var 9.925 for kronvildt og 9.425 for dåvildt. Den oplevede fremgang i forårsbestandene afspejles således ikke direkte i vildtudbyttet.

Forklaringerne herpå kan være mange og ikke mindst komplekse. Bortset fra enkelte grupper og laugs optegnelser over afskydningen er den officielle vildtudbyttestatistik – og

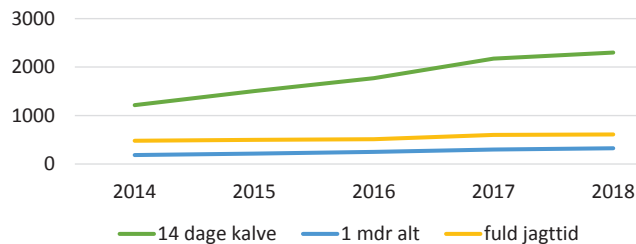
Store dele af det danske kronvildt lever stadig i og omkring de jyske plantager.

Figur 1
Hvornår er de indleverede hjorte nedlagt

■ De 14 dage mellem 1/9 og 15/10
■ Indenfor den af ministerens fastsatte jagttid

Figur 2
Bestandsudvikling vestjyske dåvildtbestande under tre forskellige jagttider

ikke mindst det detailindberettede udbytte – det bedste indblik i jægerens afskydning, der foreligger.

Allerede i sæsonen 2016/17 igangsatte Jægerforbundet selv en øget monitoring af kronhjorteudbyttet. Denne indsamling fortsatte i 2017/18 og er nu planlagt til at køre yderligere tre sæsoner. Projekt Monitoring af kronhjorteudbyttet er nu finansieret af Miljø- og Fødevareministeriet.

Jægerens bidrag til vidensopbygning via frivilliges indsendelse af data og materiale om og fra nedlagte kronhjorte er uvurderlig i forhold til forvaltningen. Der vil blive udgivet en fagrapport i løbet 2018, som opsummerer den viden, som er genereret på baggrund af de 191 indleverede kæber.

Daværende miljø- og fødevareminister Esben Lunde Larsens (V) forvaltningsramme for kronvildt fastsatte, at jagttiden på kronhjort var 16. oktober til 31. december. Derudover gav han mulighed for, at der regionalt kunne begrænses yderligere i jagttiden på hjort. I syv områder er det således besluttet at stoppe jagttiden på hjort tidligere, end den generelle jagttid lægger op til. Således stopper jagttiden på hjort eks. i Sydjylland den 15. december og på Djursland den 30. november. Derudover gav ministeren mulighed for, at der regionalt måtte placeres op til to ugers jagttid på hjort i perioden 1. september-15. oktober. Dette er også indført i syv delområder. Eksempelvis er jagttiden på kronhjorte i Vestjylland udvidet med perioden 1. september-15. september, på Djursland med perioden 1. oktober-15. oktober etc.

Af de i alt 191 hjorte, som blev registreret i forbindelse med indsamlingen i 2017, var 98 nedlagt inden for de syv delområder med udvidet jagttid på hjort før 15. oktober. Af disse 98 hjorte var 59, hvilket svarer til 60 %, nedlagt i den udvidede jagttid (se figur 1). Materialets størrelse m.v. berettiger ikke til videre konklusion, end at de jægere, der støtter op om Jægerforbundets monitoring af kronhjorteudbyttet, ser ud til at være godt tilfredse med den udvidelse, der regionalt er givet mulighed for.

Stigning på 77 % på ét år

Årets oversigt viser entydigt, at dåvildtet er gået talstærkt frem over de senere år. Bestanden af dåvildt på Fyn er indrapporteret til at været steget med 77 % fra foråret 2017 til foråret 2018 (denne stigning er næppe alene bestandens produktion, men også en erkendelse af en tidligere undervurdering af bestanden). Denne indberettede bestandsekspllosion er sket, selvom dåvildt på hele Fyn har været forvaltet via frivillige aftaler inden for den generelle jagttid. Ser vi på de 10 delbestande i det vestjyske forvaltningsområde, er den samlede fremgang fra 2017 til 2018 på beskedne fem %. Fremgangen fra 2016 til 2017 var på 20 %. Indtil jagtsæ-

son 2017/18 var jagttiden i fem af delbestandene (Klosterheden, Idom, Sørvad, Ørre og Vinderup-Mogenstrup) kun 14 dage på kalve. Bestanden omkring Stauning havde en månedens jagttid på alt dåvildt. De fire bestande omkring Skive havde fuld jagttid (fire måneder på kalv og då, og fem måneder på hjort). I figur 2 er bestandsestimaterne fra 2014 til 2018 for de tre jagttider angivet. Det er interessant, at bestandene, som alene har haft 14 dages kalvejagt, ikke er eksploderet. Bestandstilvæksten med én månedens jagttid på alt dåvildt udviser næsten samme årlige stigningstakts, hvilket modsvarer en bestandsmæssig fordobling fra 2014 til 2017. I jagtsæsonen 2017/18 blev de nordvestlige bestande underlagt én månedens jagttid på då, kalv og spids-hjort. Dette medførte en øget afskydning på 165 %.

I skrivende stund er jagttidsbekendtgørelsen under revision. Der er ikke langt op til en justering af gældende jagttider på kronvildtet. Derimod ønskes en justering af dåvildtets jagttider. Når du læser dette, vil du kunne finde de aktuelle jagttider på www.jaegerforbundet.dk.

Vildtforvaltningsrådet arbejder ligeledes på at indstille en ny rammemodel for forvaltning af dåvildtet. Hvorledes den nuværende minister Jakob Ellemann-Jensen (V) ønsker at anvende Vildtforvaltningsrådets indstilling, vil tiden vise. Umiddelbart vurderes det, at bestandsvæksten i dåvildtbestandene i de kommende år bør bremses. I øjeblikket er markskader på grund af dåvildt ikke et tema, men en stadig stigende bestand vil forventeligt ændre på dette.
mf@jaegerne.dk

Uanset målsætningen for den lokale bestand, så er det væsentligt at kalve udgør den størstedel af udbyttet.